Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

18 päivänä huhtikuuta 2013 *

Jäsenvaltion unionin oikeuden vastaisesti kantamien verojen palauttaminen — Kansallinen säännöstö, jolla rajoitetaan niiden korkojen määrää, jotka mainitun valtion on maksettava palautetulle verolle — Korot, jotka lasketaan veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien — Ristiriita unionin oikeuden kanssa — Tehokkuusperiaate

Asiassa C-565/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunalul Sibiu (Romania) on esittänyt 14.7.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.11.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Mariana Irimie

vastaan

Administrația Finanțelor Publice Sibiu ja

Administrația Fondului pentru Mediu,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh, C. Toader ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.10.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Mariana Irimie, edustajanaan avocate D. Târșia,

— Romanian hallitus, asiamiehinään R. H. Radu, R. M. Giurescu ja A. Voicu,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Rubio González,

— Portugalin hallitus, asiamiehenään L. Inez Fernandes,

— Euroopan komissio, asiamiehinään J.-P. Keppenne, L. Bouyon ja C. Barslev,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

kuultuaan julkisasiamiehen 13.12.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee unionin oikeuden tulkintaa suhteessa kansalliseen järjestelmään, jossa rajoitetaan unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamisen yhteydessä maksettavien korkojen määrää siten, että ne lasketaan vasta kyseisen veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Romanian kansalainen Mariana Irimie ja vastaajina ovat Administrația Finanțelor Publice Sibiu (Sibiun julkisesta varainhoidosta vastaavat viranomaiset) ja Administrația Fondului pentru Mediu (ympäristörahasto) ja joka koskee korkojen maksamista unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamisen yhteydessä.

Romanian oikeus

Kiireellisenä annettu hallituksen asetus nro 50/2008

3 Romanian oikeusjärjestyksessä pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan moottoriajoneuvojen ympäristöverosta säädettiin moottoriajoneuvojen ympäristöverosta kiireellisenä 21.4.2008 annetulla hallituksen asetuksella nro 50/2008 (Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 327, 25.4.2008; jäljempänä OUG nro 50/2008).

Hallituksen asetus nro 92/2003

4 Verotusmenettelyä säännellään verotusmenettelystä 24.12.2003 annetulla hallituksen asetuksella nro 92 (Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 941, 29.12.2003), sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä OG nro 92/2003).

5 OG nro 92/2003:n 70 §:ssä, jonka otsikko on ”Verovelvollisten tekemien hakemusten käsittelyn määräaika”, säädetään seuraavaa:

”(1) Veroviranomaisen on ratkaistava verovelvollisen tämän lain nojalla tekemä hakemus 45 päivän kuluessa hakemuksen kirjaamisesta vastaanotetuksi.(2) Jos lisätiedot ovat tätä varten tarpeen, tätä määräaikaa pidennetään lisätietojen pyytämispäivän ja niiden saamispäivän välisellä ajalla.”

6 OG nro 92/2003:n 124 §:n, jonka otsikko on ”Julkisista varoista takaisin maksettaville tai palautettaville määrille maksettavat korot”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Verovelvollisilla on oikeus saada julkisista varoista takaisin maksettaville tai palautettaville suorituksille korkoa siitä päivästä alkaen, joka seuraa – – 70 §:ssä – – säädetyn määräajan päättymispäivää, saatavan lakkaamispäivään asti laissa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Korot maksetaan verovelvollisen hakemuksesta.”

Hallintolainkäytöstä annettu laki nro 554/2004

7 Romanian oikeudessa hallintolainkäytöstä säädetään hallintolainkäytöstä 2.12.2004 annetulla lailla nro 554 (Legea contenciosului administrativ nr. 554; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 1154, 7.12.2004), sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä laki nro 554/2004).

8 Lain nro 554/2004 1 §:n, jonka otsikko on ”Perusteet saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jokainen, joka katsoo, että viranomainen on loukannut hänen oikeuksiaan tai oikeutettuja etujaan hallintotoimella tai sillä, ettei hakemusta ole käsitelty laissa säädetyssä määräajassa, voi saattaa asian toimivaltaisen hallintotuomioistuimen käsiteltäväksi toimen kumoamiseksi, oikeuden tai oikeutetun intressin tunnustamiseksi ja aiheutuneen vahingon korvaamiseksi. – –”

9 Lain nro 554/2004 8 §:n, jonka otsikko on ”Kanteen kohde”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Henkilö, jonka laissa tunnustettuja oikeuksia tai oikeutettuja intressejä on loukattu yksipuolisella hallintotoimella ja joka ei ole tyytyväinen toimen toteuttaneelle viranomaiselle aikaisemmin tekemäänsä oikaisuvaatimukseen saamaansa vastaukseen tai joka ei ole saanut vastausta määräajassa – –, voi nostaa toimivaltaisessa hallintotuomioistuimessa kanteen toimen kumoamiseksi kokonaan tai osittain, aiheutuneen vahingon korvaamiseksi ja tarpeen vaatiessa aineettoman vahingon korvaamiseksi. Asian voi saattaa hallintotuomioistuimen käsiteltäväksi myös jokainen, joka katsoo laissa säädettyjä oikeuksiaan loukatun sen vuoksi, että hänen hakemuksensa on käsitelty myöhässä tai sen käsitteleminen on perusteettomasti evätty – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Irimie osti vuonna 2007 Saksassa rekisteröidyn moottoriajoneuvon. Rekisteröidäkseen sen Romaniassa hän maksoi Administrația Finanțelor Publice Sibiun 4.7.2008 tekemän päätöksen mukaisesti OUG nro 50/2008:ssa säädetyn ympäristöveron, jonka suuruus oli 6 707 Romanian leuta (RON).

11 Irimie nosti 31.8.2009 Tribunalul Sibiussa (Sibiun yleinen tuomioistuin) kanteen, jolla hän vaati, että Administrația Finanțelor Publice Sibiu ja Administrația Fondului pentru Mediu yhtäältä velvoitetaan palauttamaan hänelle hänen ympäristöverona maksamansa summa ja toisaalta maksamaan hänelle korkoja tälle summalle sen maksamisesta lähtien.

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että ympäristöverona maksetun summan palauttamisvaatimus ei aiheuta suuria ongelmia, kun otetaan huomioon asiassa C-402/09, Tatu, 7.4.2011 annettu tuomio (Kok., s. I-2711) sekä kyseisen tuomion vahvistava myöhempi oikeuskäytäntö.

13 Sitä vastoin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa vaatimuksesta, joka koskee ympäristöveroon liittyvien korkojen laskemista veron maksupäivästä lähtien, ettei se voi hyväksyä sitä OG nro 92/2003:n 70 ja 124 §:n perusteella. Kuten mainittu tuomioistuin täsmentää unionin tuomioistuimen esittämään selvennyspyyntöön antamassaan vastauksessa, vakiintuneesta ja yksiselitteistä kansallisesta oikeuskäytännöstä johtuu, että mainittujen pykälien mukaisesti julkisista varoista takaisin maksettaville summille lasketaan korot vasta palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien.

14 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella on kuitenkin epäilyksiä tällaisen säännön yhteensoveltuvuudesta unionin oikeuden kanssa, erityisesti vastaavuus-, tehokkuus- ja suhteellisuusperiaatteen sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan, luettuna yhdessä SEU 6 artiklan kanssa, mukaisen omaisuudensuojan kanssa.

15 Tässä tilanteessa Tribunalul Sibiu on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuvia, erityisesti niitä oikeussuojakeinoja, joita yksityiset oikeussubjektit voivat käyttää, kun heille unionin oikeudessa taattuja oikeuksia on loukattu unionin oikeuden kanssa ristiriitaisella lainsäädännöllä, koskevia vastaavuus-, tehokkuus- ja suhteellisuus[periaatteita] tulkittava yhdessä [SEU] 6 artiklalla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklalla taatun omaisuudensuojan kanssa siten, että ne ovat esteenä sellaisille kansallisen oikeuden säännöksille, joilla rajoitetaan sen vahingon määrää, joka voidaan korvata yksityiselle oikeussubjektille, jonka oikeuksia on loukattu?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

16 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että esitetyllä kysymyksellä halutaan lähinnä selvittää, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö, jolla rajoitetaan unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamisen yhteydessä maksettavien korkojen määrää siten, että ne lasketaan vasta kyseisen veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien.

17 Irimie ja Euroopan komissio katsovat, että tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi, kun taas Romanian, Espanjan ja Portugalin hallitukset väittävät, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö ei ole ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

18 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus todeta, että unionin oikeuden kanssa on ristiriidassa OUG nro 50/2008:lla, sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, käyttöön otetun kaltainen vero, jonka vaikutuksesta muista jäsenvaltioista ostettujen käytettyjen ajoneuvojen tuonti ja liikenteeseen päästäminen tehdään vähemmän houkuttelevaksi (em. asia Tatu, tuomion 58 ja 61 kohta).

19 On todettava, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 19 kohdassa, ettei pääasian kantajan nostaman kanteen oikeudellinen luonnehdinta kuulu unionin tuomioistuimen tehtäviin. Pääasian kantajan on täsmennettävä kanteensa luonne ja perusta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen valvonnassa (ks. analogisesti asia C-524/04, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomio 13.3.2007, Kok., s. I-2107, 109 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus saada takaisin sellaiset verot, jotka jäsenvaltio on kantanut unionin oikeuden vastaisesti, seuraa niistä oikeuksista, joita yksityisille on annettu tällaiset verot kieltävillä unionin oikeussäännöillä, ja täydentää näitä oikeuksia. Jäsenvaltiolla on siten lähtökohtaisesti velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot (asia C-398/09, Lady & Kid ym., tuomio 6.9.2011, Kok., s. I-7375, 17 kohta ja asia C-591/10, Littlewoods Retail ym., tuomio 19.7.2012, 24 kohta).

21 On lisäksi muistutettava, että kun jäsenvaltio on kantanut veroja unionin oikeuden vastaisesti, yksityisillä on oikeus palautukseen sekä perusteettomasti kannetusta verosta että tälle jäsenvaltiolle maksetuista tai sen pidättämistä rahamääristä, jotka ovat suorassa yhteydessä tähän veroon. Tähän kuuluvat myös menetykset, jotka aiheutuvat siitä, että rahamäärät eivät olleet käytettävissä sen vuoksi, että vero vaadittiin maksettavaksi ennenaikaisesti (ks. yhdistetyt asiat C-397/98 ja C-410/98, Metallgesellschaft ym., tuomio 8.3.2001, Kok., s. I-1727, 87–89 kohta; asia C-446/04, Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 12.12.2006, Kok., s. I-11753, 205 kohta; em. asia Littlewoods Retail ym., tuomion 25 kohta ja yhdistetyt asiat C-113/10, C-147/10 ja C-234/10, Zuckerfabrik Jülich ym., tuomio 27.9.2012, 65 kohta).

22 Tästä seuraa, että periaate, jonka mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen määrät korkoineen, perustuu unionin oikeuteen (em. asia Littlewoods Retail ym., tuomion 26 kohta ja em. yhdistetyt asiat Zuckerfabrik Jülich ym., tuomion 66 kohta).

23 Unionin tuomioistuin on jo todennut tästä, että koska unioni ei ole antanut korkoja koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion tehtävänä on sisäisessä oikeusjärjestyksessään säätää tällaisten korkojen maksamista koskevista edellytyksistä, muun muassa tällaisten korkojen korkokannasta ja laskentatavasta. Edellytysten on oltava vastaavuusperiaatteen ja tehokkuusperiaatteen mukaisia, toisin sanoen ne eivät saa olla epäedullisempia kuin samankaltaisia kansalliseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia koskevat edellytykset eikä niillä saa tehdä unionin oikeusjärjestyksessä annettujen oikeuksien käyttämistä käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi (ks. vastaavasti em. asia Littlewoods Retail ym., tuomion 27 ja 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Vastaavuusperiaatteesta on todettava, että unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan mitään sellaista seikkaa, joka voisi antaa aiheen epäillä pääasiassa kyseessä olevan säännöstön yhdenmukaisuutta periaatteen kanssa.

25 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta näyttää ilmenevän, että pääasiassa kyseessä olevaa säännöstöä, jonka perusteella korot lasketaan vasta perusteettomasti kannetun veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien, sovelletaan kaikkiin summiin, jotka on palautettava julkisista varoista, riippumatta siitä, onko ne kannettu unionin oikeuden vai kansallisen oikeuden vastaisesti, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava.

26 Tehokkuusperiaate edellyttää tilanteessa, jossa on kyse jäsenvaltion unionin oikeuden vastaisesti kantaman veron palauttamisesta, että muun muassa mahdollisesti maksettavan koron laskentaa koskevat kansalliset säännöt eivät saa estää verovelvollista saamasta asianmukaista korvausta aiheettomasta veron maksamisesta aiheutuneesta menetyksestä (ks. em. asia Littlewoods Retail ym., tuomion 29 kohta).

27 Nyt kyseessä olevassa asiassa on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö, jolla rajoitetaan korkojen määrää siten, että ne lasketaan vasta perusteettomasti kannetun veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien, ei ole tämän vaatimuksen mukainen.

28 Tämä menetys riippuu erityisesti sen ajan pituudesta, jona unionin oikeuden vastaisesti perusteettomasti maksettu summa ei ole ollut verovelvollisen käytettävissä, ja se sijoittuu siten lähtökohtaisesti kyseessä olevan perusteettoman veron maksupäivän ja sen palautuspäivän väliseen aikaan.

29 Edellä todetun perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että unionin oikeutta on tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö, jonka perusteella unionin oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamiseen liittyvien korkojen määrää rajoitetaan siten, että ne lasketaan vasta tämän veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien.

Oikeudenkäyntikulut

30 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Unionin oikeutta on tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö, jonka perusteella unionin oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamiseen liittyvien korkojen määrää rajoitetaan siten, että ne lasketaan vasta tämän veron palautushakemusta seuraavasta päivästä lähtien.

Allekirjoitukset